

A magánpénztári járadék problémái

Dr. Banyár József

Jelenleg a magánnyugdíjpénztári járadék
(egyszerűen: magánpénztári járadék)
opcionális - szerencsére senki sem választja

A szabályozás ugyanis hiányos és
ellentmondásos

A problémakör szerteágazó, minden mindennel
összefügg, nehéz olyan válaszokat találni,
amelyek nem függenek más kérdésekre adott
válaszoktól

Főbb problémák (teljesség igénye nélkül!)

Ki nyújtja a járadékot? – szavatoló tőke, végső szolgáltató

Indexálás – garancia-paradoxon

Felelőtlen verseny lehetősége – technikai kamatláb,
halandósági tábla rögzítése

A választás miatti antiszelekció

A longevity, illetve általában a mortalitási probléma kezelése

Itt most, csak ezzel a két utóbbival foglalkozom – de
főleg problémafelvetésekkel, nem megoldásokkal!

A mortalitási probléma kezelése

Két fő része:

- a mortalitási veszteség (nyereség) kezelése
- az élettartam meghosszabbodása problémájának (longevity) kezelése

A mortalitási veszteség (nyereség) kezelése

A mortalitási veszteség a többlethozam terhére (nyereség növeli) – az indexálásnál a mortalitási veszteséget és a többlethozam visszatérítést együtt alkalmazzuk

Kérdés: mi történjen a többlethozamon felüli veszteséggel (különösen kis veszélyközösség esetén)?

- Lenyeli a szolgáltató?
- Levonja a következő évi hozamból?
- Csökkenhet is a járadék?

Kérdés: Milyen körben porlasszák a veszteséget?

- Az azonos korú járadékosok (kohorszok) között?
- Az azonos évben megindult járadékkal bíró járadékosok között?
- Az összes járadékos között?
- Díjemelésen keresztül a későbbi járadékosokra hárítani?
- Egy szolgáltató vagy az összes szolgáltató járadékosai között?
- ?

Az élettartam meghosszabbodása problémájának (longevity) kezelése

Magától értetődő: projektált halandósági tábla
alkalmazása

a **probléma:** a valóság el fog térni a projekciótól

Megoldás 1.: a kockázat darabolása, a normál és a cúcskockázat elkülönítése

Megoldás 2.: Ráhagyás a járadékban

Megoldás 3.: a veszélyközösség homogenizálása

Megoldás 4.: az ingadozások kisimítása tartalékolással

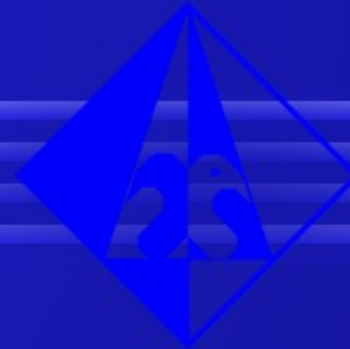
Természetesen ezek (egy részük) kombinációja!

Megoldás 1.: a kockázat darabolása, a normál és a csúcskockázat elkülönítése

A „sima” járadék = időleges járadék + halasztott járadék – a longevity probléma nagyobbik részét (a beláthatatlant) a halasztott járadék hordozza

A két részre különböző szavatolótőke követelmények – a halasztott járadékot át lehet adni viszontbiztosítónak, vagy az államnak (általában alapított központi szolgáltatóknak)

Megoldás 2.: Ráhagyás a járadékban

2.1.: Kötelező 1, vagy 2 év hátul garanciaidő

Csak akkor kerül kifizetésre, ha helyes volt a mortalitási projekció – egyébként a veszteség ennek terhére!

2.2. Kötelező időszakonkénti járadékemelés (pl. 5 évente 5% az indexáláson felül) kalkulálása

– kezelése ugyanúgy, mint előbb!

Megoldás 3.: a veszélyközösség homogenizálása

Elsősorban a járadék nagysága és az élettartam közötti valószínű pozitív korreláció kivédésére szolgál

3.1. Felső korlát a befizetéseknek – probléma, ha később csökken a jövedelem → felső korlát a megképzendő tőkének – probléma: nem tudjuk előre a járadéktáblát

3.2. Egy bizonyos járadékszint felett kötelező a (többször) tőkét egyösszegben felvenni

3.3. Egy bizonyos szint felett kötelező szétosztani a járadékot szolgáltatók között

Megoldás 4.: az ingadozások kisimítása tartalékolással

A „jó években” félretenni, a „rossz években” felélni

Bizonyos szempontból a 2. megoldás ennek speciális esete, de én ezt nem szeretem (ellentétben a 2.-al), mert:

- Nem tudni, hogy a rossz évek után jók jönnek, vagy még rosszabbak
- nem méltányos, hogy ha hosszú ideig gyűlik, akkor azok érdekében használom fel, akik nem járultak hozzá a felépüléséhez

A választás miatti antiszelekció

Probléma: az egyes járadék-típusokat a különböző életkilátásokkal rendelkezők nem véletlenszerűen választja

Kérdés: mi az ügyfél célfüggvénye?

1. Maximalizálja az életében kapott szolgáltatást
2. Maximalizálja az összesen kapott szolgáltatást

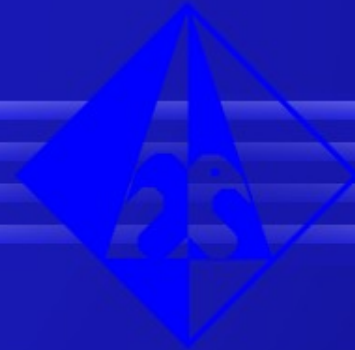

Az 1. esetben biztosan „sima” (garanciaidő nélküli, azonnal induló életjáradék) járadékot választ

A 2. esetben annál nagyobb az antiszelekció, minél többen választják ezt a stratégiát

A legrosszabb eset: mindenki ezt a stratégiát követi, és mindenki pontosan tudja meddig fog élni

Mi ekkor az antiszelekció költsége az egyszemélyes járadékok esetében?

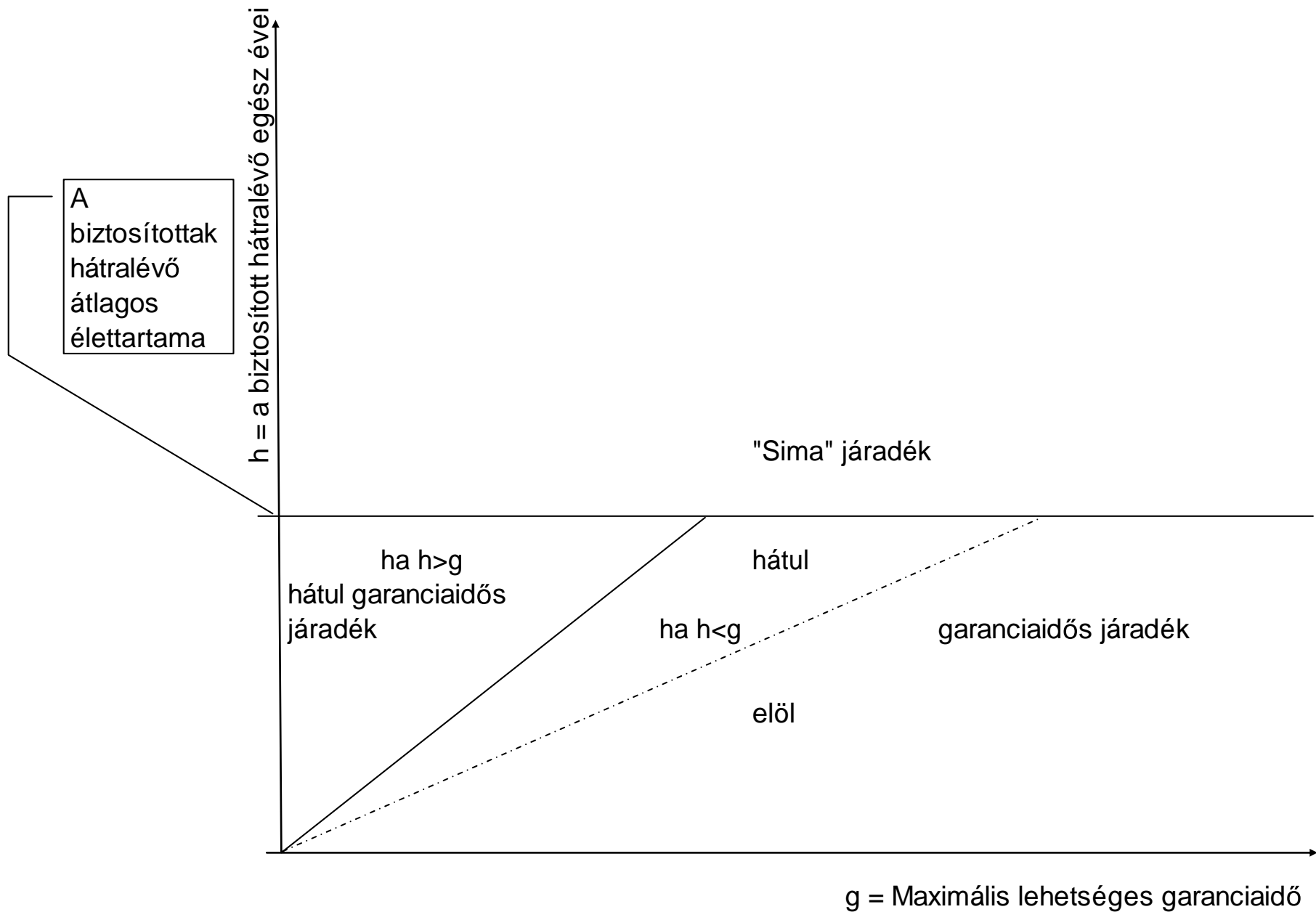
Feltételezések:

- Az ügyfelek „sima” g év elől garanciaidős és g év hátul garanciaidős járadék között választhatnak
- Éves járadékot feltételeztem
- Mindegyik járadékot azonos halandósági táblával kalkulálták
- A lehetséges garanciaidők 1-től 40 évig változnak

Eredmény 62 éves belépési korra és 0%-os technikai kamatlábra

Haláles etkor várható kor	Maximális lehetséges garanciaidő												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	20	30	40
62	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 elől	6 elől	7 elől	8 elől	9 elől	10 elől	20 elől	30 elől	39 elől
63	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 elől	7 elől	8 elől	9 elől	10 elől	20 elől	30 elől	39 elől
64	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 elől	9 elől	10 elől	20 elől	30 elől	39 elől
65	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 elől	10 elől	20 elől	30 elől	39 elől
66	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 elől	20 elől	30 elől	39 elől
67	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
68	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
69	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
70	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
71	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
72	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
73	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
74	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 elől	30 elől	39 elől
75	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 hátul	30 elől	39 elől
76	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 hátul	30 elől	39 elől
77	1 hátul	2 hátul	3 hátul	4 hátul	5 hátul	6 hátul	7 hátul	8 hátul	9 hátul	10 hátul	20 hátul	30 elől	39 elől
78	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima
79	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima
80	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima
81	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima	Sima

2007. május 19. Altenburger

-
- Azok, akik a 62 éves korban várható hátralévő élettartamnál (ez 15,732 év, vagyis 77 és 78 éves kor között van – az 1990-es tábla szerint) kevesebb ideig élnek, azok kivétel nélkül valamelyik garanciaidős járadékot választják, akik többet, azok kivétel nélkül a „sima”, garanciaidő nélküli járadékot választják.
 - Az ügyfelek minden esetben a maximális lehetséges garanciaidőt választják – bár nem egységesen elöl, vagy hátul garanciaidőset.
 - Alacsonyabb lehetséges garanciaidőknél először kivétel nélkül a hátul garanciaidőt választják, nagyon magasaknál pedig kivétel nélkül az elöl garanciaidőt. Átmeneti lehetséges garanciaidők esetén az elöl garanciaidő először az alacsonyabb hátralévő élettartamúaknál jelenik meg, s a lehetséges garanciaidő növekedésével egyre növekszik az a hátralévő élettartam, amikor az elöl garanciaidős járadékot érdemes megvenni a hátul garanciaidős járadékhoz képest.

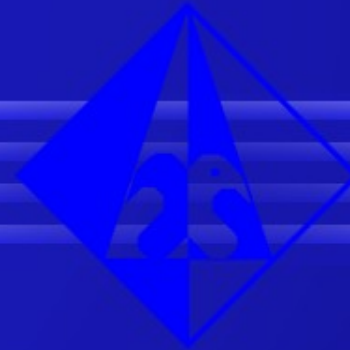
A fenti eredmények alapvetően igazak akkor is, ha növeljük a technikai kamatlábat, az alábbi eltérésekkel:

- Minél nagyobb a technikai kamatláb, annál inkább nő az a kor, amitől kezdve „sima” járadékot választanak az ügyfelek
- A technikai kamatláb növekedésével egyre kevésbé választják az elől garanciaidős járadékot, a hátul garanciaidőséhez képest

Az antiszelekció maximális lehetséges mértéke

Tech- nikai kamat- láb	Maximális lehetséges garanciaidő									
	1	2	3	4	5	10	15	20	30	40
0,0%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-0,46%	-3,58%	-8,01%	-12,59%	-14,78%	-12,56%
0,5%	-0,26%	-0,49%	-0,72%	-0,93%	-1,56%	-4,72%	-9,09%	-12,61%	-13,93%	-12,38%
1,0%	-0,55%	-1,05%	-1,52%	-1,96%	-2,78%	-6,61%	-10,62%	-13,92%	-15,01%	-13,99%
1,5%	-0,93%	-1,77%	-2,55%	-3,27%	-4,32%	8,93%	-13,31%	-16,05%	-17,27%	-17,00%
2,0%	-1,37%	-2,61%	-3,74%	-4,77%	-6,08%	-11,19%	-15,82%	-18,84%	-20,56%	-20,76%
2,5%	-1,86%	-3,53%	-5,04%	-6,40%	-7,99%	-14,08%	-18,79%	-22,06%	-24,16%	-25,06%
3,0%	-2,45%	-4,63%	-6,58%	-8,33%	-10,23%	-17,41%	-22,62%	-25,88%	-28,54%	-29,88%
3,5%	-3,06%	-5,76%	-8,15%	-10,28%	-12,50%	-20,41%	-26,17%	-29,76%	32,95%	-34,64%
4,0%	-3,57%	-6,70%	-9,47%	-11,93%	-14,13%	-23,27%	-29,48%	-33,07%	-36,72%	-38,70%
4,5%	-4,01%	-7,51%	-10,60%	-13,34%	-15,78%	-25,73%	-32,04%	-36,15%	-40,13%	-42,26%
5,0%	-4,44%	-8,31%	-11,71%	-14,72%	-17,40%	-28,11%	-34,80%	-38,89%	-43,20%	-45,49%

Lehetséges javaslat

- a többszemélyes járadék csak kétszemélyes lehet – házaspároknak kötelező, egyedülállóknak az egyszemélyes kötelező
- a későbbi kalkuláció, és az időbeli konzisztencia miatt célszerű kimondani, hogy a járadék havi, ahol a hónapok száma 12
- ne legyen garanciaidő, vagy csak maximum 10 éves, s rögzített

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.